

Lars Erik Nielsens translokationstale

Taler

Lars Erik Nielsen
Rektor på Skive Gymnasium

Dato

28. juni 2024

Sted

Egerisvej 180, 7800 Skive

Kære studenter

Så er I nået til vejs ende.

Jeg har haft glæden af at sige tillykke til mange af jer de seneste dage, og hvor er det skønt at mærke jeres glæde, stolthed og lettelse over at blive færdige. Det er naturlige og velfortjente følelser efter at have været igennem den hårde eksamensperiode og efter at have kæmpet sig igennem de mange undervisningstimer og afleveringer. Jeg håber I vil mindes jeres år her på skolen med glæde.

Det er sådan med et trylleslag slut. Det er gået hurtigt, og mange synes det er gået for hurtigt – selvom I undervejs måske har følt, at tiden stod stille. Det kan jo godt have føltes sådan under midtvejskrisen i 2.g. måske under en terminsprøve eller under skrivningen af en samfundsfagsrapport.

Men nu er det altså slut lige om lidt. Når dimissionen er forbi, så er I jubilarer, næste gang I kommer på skolen, med undtagelse af jer, der skal til sygeeksamen i august.

Der er sket så meget de sidste år – og der er sket så meget med jer. I er gået hen og blevet voksne, modne, kloge, kloge på viden og på livet.

Vi har været så heldige at være med et stykke af vejen. Vi har fået lov til at undervise jer, været med på studierejser, kanoture, sprogrejser, adventuretur, juleløb, morgentræning, galla, sidste skoledag, cafe med hue og meget meget mere. Vi har oplevet jer udfolde jer i skolens udvalg og set, hvordan I også mestrer det.

Undervejs har I fået kærester, slået op med kærester og fået venner for livet. I har mødt bump undervejs, men er kommet over dem. I har levet nogle af de vigtige ungdomsår, mens I har gået her på Skive Gymnasium. Vi har prøvet at lære jer noget, at guide jer og få jer til at reflektere, og nu er I klar til at stå på egne ben uden et skoleskema.

Jeg tror dog I kommer til at savne gymnasiet – i hvert fald kommer I nok til at savne de mennesker, som I har været omkring i jeres gymnasietid.

Her ved skoleårets afslutning handler det mest om jer, og om jeres afslutning, men man kigger også altid lidt frem, for at se, hvad der venter kommende generationer af gymnasieelever.

Hvis man følger med i de uddannelsespolitiske debatter, så kan man ikke undgå at lægge mærke til debatten om øgede adgangskrav til gymnasiet. Det kræver noget at gå i gymnasiet. Det kræver selvfølgelig et vist fagligt niveau, men det kræver først og fremmest interesse og motivation og måske, at man har en drøm om det ens studentereksamen på længere sigt skal føre til.

Man skal huske på, at hvis man hæver adgangskravet for meget, så medfører det store skævheder. De små gymnasier i landets yderområder vil have meget svært ved at overleve, drengene vil blive meget hårdere ramt end pigerne og elever med en anden etnisk baggrund end dansk vil også blive ramt hårdere. Er det det man vil politisk?

Jeg synes, at det også fremover skal kendetegne uddannelser i Danmark er, at man har mulighed for at prøve sin chance, at man har mulighed for at forfølge sine drømme. Har man så ikke de faglige evner eller er ønsket om en uddannelse ikke forbundet med den rette motivation, så finder man nok hurtigt ud af det og må vælge om, men jeg bryder mig ikke om, at måske op til 20% af de elever, der søger ind på gymnasiet her i Skive, ikke vil kunne det i fremtiden. Når jeg siger det, så er det ikke på grund af skolen, for vi skal nok overleve, men fordi vi ofte ser elever blomstre op og løfte deres faglige niveau betydeligt. Andre lande deler unge op meget tidligt, men jeg håber ikke det er den vej, som politikerne vil have Danmark henad.

Forleden deltog jeg i et fokusgruppeinterview med nogle andre rektorer. Regeringen har nedsat en trivselskommission, der skal kigge på den stigende

mistrivsel blandt unge, og de spørger egentlig meget fornuftigt nok folk, der i det daglige har med unge at gøre. Jeg tænker, det snart løses, når jeg nu har givet mit besyv med.

Sådan en snak sætter dog gang i nogle tanker.

Man siger så meget om de unge – det har man altid gjort, og det bliver man nok ved med.

Der tales meget om de unges styrker og svagheder – fokus er for ofte på svaghederne. Mange siger, at unge er mere sårbare og skrøbelige, og det kan også være rigtigt i en vis grad – men det er også de unge, der skaber forandringerne, og sørger for, tingene ikke behøver at være som de plejer.

Da jeg sad til min egen dimission i 1996, så var muren faldet, og alt syntes godt. Der var optimisme, det var trygt at rejse. Ordet global opvarmning kendte vi ikke, internettet vidste vi knapt nok hvad var. En amerikansk forfatter – Francis Fukuyama havde få år forinden skrevet bogen ”The End of History”, hvor han hævdede, at Ideologierne kamp var forbi og at demokrati og frihed ville sejre. Det var som om, at verden lige trak vejret, før det gik løs igen med alle mulige problemer.

I er børn af en ny tid – på godt og ondt. Jeg har set temaerne i mine dimissionstaler over de sidste år igennem, og man må nok sige, at der er tale om en verden i foranderlighed, en verden med store udfordringer, men også med store muligheder.

Temaerne har være Corona – kan I huske det? Klimakrisen, Sociale medier, Krigen i Ukraine, Kunstig Intelligens. Der er også krig i Mellemøsten, vores indre farvande forvandles til undersøiske ørkener, nogle forskere advarer om, at Golfstrømmen kan gå i stå og efterlade os med et klima svarende til Alaskas og AGF har ikke vundet en titel siden 1996.

Utrygheden sniger sig ind, og risikoen for at vi rammes af hybridkrig stiger. Vi forbereder os på en fremtid, med et markant styrket forsvar og længere værnepligt.

Alle borgere opfordres nu til at kunne klare sig selv i tre dage – og til at købe

jodtabletter i tilfælde af strålingsfare. Risikoen er nok ikke så stor, men signalet er klart – vi skal kunne tage bedre vare på os selv i en krisesituation, så beredskabet og samfundsinstitutionerne kan tage vare på dem, der har kritisk behov og på at få tingene til at køre igen.

Der er nok at bekymre sig om, og jeres generation har godt nok mange ting at tage fat på. Hvor stiller den én som menneske, som Peter eller Luna fra Skive?

Man kan næsten gå mentalt til grunde af at spekulere på de ting, og man kan hensynke til kun at tænke på sin egen hverdag, for hvad nytter det, hvad kan jeg gøre? Skal man bare hytte sit eget skind?

I den kendte sang ”Noget om Helte” med tekst af Robert Normann lyder det: *”Mens de andre går og sveder, for at gi hinanden lak, vil jeg pusle med rødbeder, selleri og pastinak”*. Det er meget fristende at gå ud i sin mentale køkkenhave og lukke øjnene, men jeg er bange for, at det ikke går.

Man kan ikke bare valse sorgløs gennem livet uden at tænke på andre og uden at tænke på sit ansvar.

Man kan heller ikke bære verden på sine skuldre, for så går man under, men man kan tage personlig stilling og tage principielle valg og man kan løfte blikket lidt og tage ansvar for sin næste og de steder man færdes.

Denne tanke er næsten almengyldig i vores filosofi og vores religioner. Jesus talte om *”at elske sin næste”*, Sartre om at *”Den enkeltes valg sætter en norm for andres frihed”* og Løgstrup om, at *”Den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre, uden at han holder noget af dets liv i sin hånd”*.

Igen og igen som Simon Kvamm synger – det er ret essentielt og vigtigt – det der med at tænke på de andre.

Det kan man gøre. Man kan tage en lille smule ansvar og hensyn, og man kan tro på, at det man selv gør nytter – tænk hvis alle gjorde det samme? 90% af verdens befolkning ønsker, at deres regering gør mere for at bekæmpe global opvarmning, 70% er villige til at give 1% af deres indkomst til formålet, men kun 43% tror at andre er villige til det. Selv langt de fleste amerikanere mener, at klimatruslen er reel, men få tror, at andre tror det.

Jeg tror, I er gjort at rette støbning. Vi er knap 600 elever her på skolen og over hver fjerde elev er involveret i skolens udvalg – nogle i flere. F.eks. elevråd, tutorcorps, det grønne råd, caféudvalg, festudvalg mv. I skal nok løfte blikket, kigge ud og tage ansvar – ikke bare for jer selv.

Hertil kommer alle de af jer, der er frivillige i foreninger som trænere, hjælpere osv. Da der for nyligt var valg til Europaparlamentet spurgte Skive Kommune om, vores elever ville hjælpe med at tælle stemmer op -det er ikke første gang de spørger, for de ved, at eleverne er klar. 30 elever sad hele aftenen og talte stemmer op i demokratiets tjeneste.

Jeg tror det sammenhold, og den vilje til at gøre noget for andre er netop det, der nok skal få Danmark igennem de kriser der lurder forude. Danmark er groft sagt en flad mark – med god jord bevares, men heller ikke rigtig andre naturlige råstoffer. Vi har en lille befolkning, og kunne let være blevet tromlet af andre og større magter. Det er vi da også af og til blevet, men vi popper op til overfladen igen som en korkprop. Som når herrelandsholdet i fodbold næsten vinder over de engelske stjerner, der mand for mand er bedre, men ikke på samme måde er et hold, som det danske.

Jeg bliver stolt over, at I tager initiativ til at fejre fællesskabet og det frivillige med jeres nye tradition ”Udvalgsgalla”, hvor I hylder og anerkender hinanden for at gøre et stykke frivilligt arbejde.

Udvalgsgalla holder I selvfølgelig også for at få endnu en fest, men også fordi I ved det er vigtigt, og fordi I ved, at I er værd at fejre.

Der er nok at bekymre sig om, men når tænker på det vi som kollektiv kan udrette, så tror jeg nok, at fremtiden er lys.

Det var mange pæne ord om den tiltro, jeg har til jer – og jeg mener hvert et ord, men livet ville også være lidt for kedeligt, hvis der ikke var smuttere og noget at arbejde med, og det er der så sandelig også. I får her et par eksempler på elevernes fraværsårsager, så I kan høre, hvad vi har at arbejde med i det daglige.

”Skulle have snøffelis med drengene”

”Kom for sent, da min bil ikke ville starte, så måtte skubbe den i skole” En elev har været fraværende 48 gange uden at anføre årsag, og skriver så gang nummer 49: ”Har rykket mit ledbånd over til fodbold og kan ikke gå, men det er vel undskyldt, da jeg skiftede klub på din anbefaling”

”I idræt var vi desværre nødt til at løbe rundt i vådt græs, og skulle derfor gå med våde fødder hele dagen. Jeg endte med at få det dårligt”.

Med disse ord dimitterer jeg årgang 2024 fra Skive Gymnasium.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/lars-erik-nielsens-translokationstale>